

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

Raportul auditului performanței privind utilizarea mijloacelor financiare în cadrul Proiectului “Livada Moldovei”

DIRECȚIA AUDIT AL PERFORMANȚEI

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

SCOPUL MISIUNII DE AUDIT:

Prezentarea unei analize ample și obiective a modului cum au fost valorificate resursele financiare alocate pentru implementarea Proiectului, de a identifica zonele cu risc înalt de ineficiență și ineficacitate în activitatea instituțiilor publice responsabile precum și de a aduce o valoare adăugată domeniului auditat prin oferirea unor recomandări pertinente menite să îmbunătățească procesele și activitățile entităților auditate.

ÎNTREBAREA GENERALĂ DE AUDIT:

Modul de implementare și gestionare a Proiectului “Livada Moldovei” a contribuit în mod eficient la realizarea obiectivelor și utilizarea mijloacelor financiare ?

BANCA EUROPEANĂ DE INVESTIȚII

Contract de finanțare a Proiectului "Livada Moldovei"

GUVERNUL RM

BENEFICII PENTRU RM:
Credit preferențial în sumă maximă de 120,0 mil. euro, pentru recreditarea investițiilor din horticoltură

OBLIGAȚII PENTRU RM:

- Rambursarea mijloacelor financiare atrase;
- Achitarea dobânzilor aferente creditului atras;
- Achitarea comisioanelor de angajament;
- Respectarea cerințelor de finanțare ale BEI.

1. Verifică eligibilitatea Proiectelor;
2. Debursează mijloace financiare la contul trezorerial al Unității de Implementare a Proiectului;
3. Aprobă Instituțiile financiare partenere în cadrul Proiectului;

Unitatea de implementare a Proiectului (IP UCIMPRSVV)

1. Verifică eligibilitatea Proiectelor;
2. Acordă suport tehnic la întocmirea dosarelor;
3. Monitorizează implementarea proiectelor;
4. Evaluează rezultatele proiectelor;
5. Transferă mijloacele creditului BEI către IFP;
6. Desfășoară proceduri de achiziții centralizate pentru beneficiarii publici ai Proiectului.

1. Asigură prin intermediul MAIA, dotarea Unității de implementare cu resurse adecvate și personal calificat, din contul bugetului de stat;
2. Monitorizează, prin intermediul MAIA, activitatea Unității de implementare.

IFP

Contract de recreditare

Beneficiarii privați

Beneficiarii publici

1. Oferă consultanță generală IFP;
2. Asigură desemnarea băncilor intermediare eligibile;
3. Monitorizează respectarea de către IFP a termenilor și condițiilor Acordurilor de subfinanțare;
4. Validează sub-împrumuturilor și verifică respectarea criteriilor de eligibilitate a subproiectelor;
5. Păstrează registrele și evidența contabilă a tranzacțiilor aferente împrumuturilor IFP;
6. Asigură încasarea sumei împrumutului și a dobânzii datorate și plățibile de IFP.

1. Transferă mijloacele creditului BEI către beneficiarii privați;
2. Rambursează mijloacele creditate conform calculului IP OGPAE.

Directoratul liniei de credit (IP OGPAE)

1. Monitorizează, prin intermediul MF, activitatea Directoratului liniei de credit;
2. Asigură, prin intermediul MF, achitarea plăților către BEI.

REZULTATELE PROIECTULUI “LIVADA MOLDOVEI”

Pe parcursul anilor 2016-2023, în cadrul Proiectului au fost finanțate **514 subproiecte investiționale în sumă totală de 197,5 mil. euro**, dintre care valoarea creditului Băncii Europene de Investiții constituie 90,4 mil. euro, sau 75,3 % din soldul disponibil al creditului Băncii Europene de Investiții în sumă de 120,0 mil. euro.

REZULTATELE PROIECTULUI "LIVADA MOLDOVEI"

REZULTATELE PROIECTULUI "LIVADA MOLDOVEI"

REZULTATELE PROIECTULUI "LIVADA MOLDOVEI"

REZULTATELE PROIECTULUI “LIVADA MOLDOVEI”

PRINCIPALELE CONSTATĂRI DE AUDIT

ÎNTREBAREA SPECIFICĂ DE AUDIT I:

Instituțiile responsabile au asigurat organizarea unui sistem de management adecvat al Proiectului “Livada Moldovei” menit să contribuie la realizarea obiectivelor stabilite și utilizarea eficientă a resurselor alocate ?

(1) Sistemul de management al Proiectului nu asigură în măsură deplină monitorizarea progresului înregistrat la diferite etape de realizare a Proiectului, generând riscul de neatingere a obiectivelor stabilite.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare nu a asigurat elaborarea și aprobarea unui Plan strategic de acțiuni pentru implementarea Proiectului, care să reglementeze expres:

- (i) activitățile premergătoare realizării obiectivelor generale ale Proiectului,
- (ii) indicatorii de performanță pentru monitorizarea rezultatelor Proiectului,
- (iii) costurile aferente îndeplinirii activităților planificate, care urmează a fi acoperite din bugetul disponibil al Proiectului.

În rezultat, impactul Proiectului “Livada Moldovei” se măsoară actualmente doar în baza unor indicatori de performanță privind asigurarea nivelului de valorificare a creditului BEI, fără a fi evaluat și impactul Proiectului asupra sectorului agricol autohton.

PRINCIPALELE CONSTATĂRI DE AUDIT

ÎNTREBAREA SPECIFICĂ DE AUDIT I:

Instituțiile responsabile au asigurat organizarea unui sistem de management adecvat al Proiectului “Livada Moldovei” menit să contribuie la realizarea obiectivelor stabilite și utilizarea eficientă a resurselor alocate ?

(2) Majorarea nefondată a cheltuielilor de salarizare ale Unității de implementare afectează direct economicitatea valorificării resurselor bugetare alocate.

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Consiliul de supraveghere a Unității de implementare, precum și Directorul executiv al Unității de Implementare au admis aplicarea eronată a cadrului normativ aferent remunerării muncii angajaților instituțiilor publice subordonate Ministerului, activitatea cărora este finanțată integral din bugetul de stat, prin angajarea personalului propriu a Unității de Implementare a Proiectului în baza unor contracte de prestare a serviciilor.

În rezultatul aplicării eronate a cadrului normativ din domeniu, a fost admisă majorarea nefondată a cheltuielilor privind retribuirea muncii ale Unității de implementare, fapt ce afectează direct economicitatea valorificării resurselor bugetare alocate în cadrul Proiectului.

PRINCIPALELE CONSTATĂRI DE AUDIT

ÎNTREBAREA SPECIFICĂ DE AUDIT I:

Instituțiile responsabile au asigurat organizarea unui sistem de management adecvat al Proiectului “Livada Moldovei” menit să contribuie la realizarea obiectivelor stabilite și utilizarea eficientă a resurselor alocate ?

(3) Evidența contabilă neconformă limitează capacitatea părților interesate de analiza promptă a indicatorilor financiari aferenți activității Unității de implementare a Proiectului “Livada Moldovei”.

Faptele economice din perioada auditată au fost raportate de către Unitatea de Implementare în lipsa notelor de contabilitate (borderourilor cumulative), nefiind asigurată întocmirea documentelor primare în baza formularelor tipizate de documente primare, aprobate de către Ministerul Finanțelor. De asemenea, Unitatea de implementare nu a asigurat sistematizarea și păstrarea documentelor contabile în termenele și conform regulilor prevăzute de Organul de stat pentru supravegherea și administrarea fondului arhivistic al Republicii Moldova.

Evidența contabilă neconformă limitează capacitatea părților interesate de analiza promptă a indicatorilor financiari aferenți activității Unității de implementare a Proiectului “Livada Moldovei”

PRINCIPALELE CONSTATĂRI DE AUDIT

ÎNTREBAREA SPECIFICĂ DE AUDIT I:

Instituțiile responsabile au asigurat organizarea unui sistem de management adecvat al Proiectului “Livada Moldovei” menit să contribuie la realizarea obiectivelor stabilite și utilizarea eficientă a resurselor alocate ?

(4) Procedurile de achiziții desfășurate într-un mod netransparent și ineficient generează suspiciuni rezonabile privind legalitatea atribuirii contractelor de achiziții și conduce la majorarea costurilor Proiectului.

Pentru cheltuielile finanțate din contribuția Guvernului, achizițiile s-au desfășurat de către Unitatea de Implementare într-un mod neconform și netransparent, fără publicarea prealabilă a planurilor de achiziții și a anunțurilor de intenție, precum și fără a fi documentat modul cum a fost stabilit necesarul de procurări și selecția agenților economici contractați de către Unitatea de implementare.

Neasigurarea transparenței procedurilor de achiziții generează suspiciuni rezonabile privind legalitatea atribuirii unor contracte de achiziții și conduce la majorarea costurilor Proiectului “Livada Moldovei”.

PRINCIPALELE CONSTATĂRI DE AUDIT

ÎNTREBAREA SPECIFICĂ DE AUDIT I:

Instituțiile responsabile au asigurat organizarea unui sistem de management adecvat al Proiectului “Livada Moldovei” menit să contribuie la realizarea obiectivelor stabilite și utilizarea eficientă a resurselor alocate ?

(5) Procedura de monitorizare și evaluare a modului de implementare a subproiectelor investiționale și evaluare a rezultatelor acestora nu oferă o analiză amplă și sistemică a progresului înregistrat.

Procedura de monitorizare a modului de implementare a subproiectelor investiționale și evaluare a rezultatelor acestora este desfășurată în baza unui Regulament care deși urma a fi aprobat de către Consiliul de supraveghere, a fost aprobat de către Directorul executiv al Unității de Implementare.

Reglementările aprobate neconform, nu prevăd expres criterii clare de stabilire a eșantionului în baza căruia sunt efectuate procedurile de monitorizare și evaluare, iar rapoartele întocmite de către Unitatea de implementare în rezultatul acestor proceduri nu sunt coordonate cu beneficiarii verificați, precum și nu conțin informații cu privire la valoarea creditului alocat, plătit și restant.

Totodată, activitățile de audit denotă că în prezent Unitatea de implementare nu asigură monitorizarea și evaluarea modului de desfășurare a subproiectelor investiționale ale beneficiarilor publici, finanțați prin componenta III al Proiectului, limitându-se doar la monitorizarea contractelor de achiziții încheiate în acest sens.

PRINCIPALELE CONSTATĂRI DE AUDIT

ÎNTREBAREA SPECIFICĂ DE AUDIT II:

Modul de implementare a Proiectului a contribuit la utilizarea eficientă a resurselor alocate și realizarea obiectivelor stabilite ?

(6) În perioada anilor 2016-2021, accesul beneficiarilor la resursele financiare oferite de BEI a fost limitat, din cauza numărului redus al băncilor comerciale, desemnate ca instituții financiare participante la implementarea Proiectului.

Tabelul nr. 1:

Informații despre instituțiile financiare participante la implementarea Proiectului

Perioada	IFP aprobate	IFP neaprobate	Ponderea IFP aprobate în portofoliul de credit a sectorului bancar, %
2016	4	7	21,48
2017	4	7	24,81
2018	4	7	25,76
2019	4	7	25,79
12.02.2019	5	6	27,62
11.11.2019	7	4	72,97
2020	7	4	73,77
2021	7	4	71,91
17.03.2021	8	3	92,30
30.12.2021	9	2	95,39
2022	9	2	95,51
2023	9	2	95,50

Sursa: Date sintetizate de către echipa misiunii

PRINCIPALELE CONSTATĂRI DE AUDIT

ÎNTREBAREA SPECIFICĂ DE AUDIT II:

Modul de implementare a Proiectului a contribuit la utilizarea eficientă a resurselor alocate și realizarea obiectivelor stabilite ?

(7) Nevalorificarea în termen a resurselor financiare a condus la extinderea termenilor de implementare a Proiectului, fapt ce a generat costuri suplimentare din bugetul de stat, inclusiv:

- Pentru întreținerea Unității de implementare (20,6 mil. lei);
- Achitarea comisionului de angajament în sumă de 0,6 mil. euro (sau circa 11,6 mil. lei).

Tabelul nr. 2:

Analiza nivelului de valorificare în termen a mijloacelor oferite de BEI

Perioada de referință	Valoarea mijloacelor financiare oferite (mil. Euro)	Valoarea mijloacelor financiare atrase (mil. Euro)	Nivelul de valorificare (%)
1	2	3	4=3/2*100%
Perioada inițial planificată (27.05.2016 – 27.05.2021)	120.00	51.81	43.18 %
Perioada de extindere I (09.09.2021 – 27.05.2023)	68.19	40.12	58.84 %
Perioada de extindere II (20.12.2023 – 27.05.2025)	28.07	0.00	0.00 %

Sursa: Sinteză elaborată de audit în baza informațiilor prezentate de către Unitatea de implementare și OGP AE.

PRINCIPALELE CONSTATĂRI DE AUDIT

ÎNTREBAREA SPECIFICĂ DE AUDIT II:

Modul de implementare a Proiectului a contribuit la utilizarea eficientă a resurselor alocate și realizarea obiectivelor stabilite ?

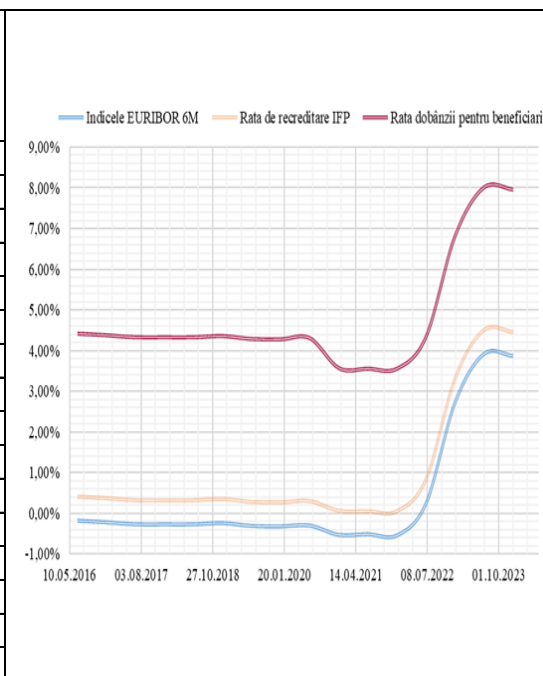
(8) Evoluția ascendentă a indicelui EURIBOR 6M începând cu anul 2021 a condus la majorarea costurilor de deservire a împrumuturilor pentru tranșele cu rată variabilă, fapt ce a influențează nivelul de atractivitate a Proiectului pentru potențialii beneficiari și generează riscul ca mijloacele oferite de către BEI să nu fie valorificate în termen.

Tabelul nr. 3:

Evoluția ratei dobânzii pentru beneficiarii creditați în Euro

Perioada	Indicele Euribor 6M	Ratele de recreditare	Rata dobânzii pentru beneficiari
30.06.2016	-0,18%	0,42%	4,42%
31.12.2016	-0,22%	0,38%	4,38%
30.06.2017	-0,27%	0,33%	4,33%
31.12.2017	-0,27%	0,33%	4,33%
30.06.2018	-0,27%	0,33%	4,33%
31.12.2018	-0,24%	0,36%	4,36%
30.06.2019	-0,31%	0,29%	4,29%
31.12.2019	-0,32%	0,28%	4,28%
30.06.2020	-0,30%	0,31%	4,31%
31.12.2020	-0,53%	0,07%	3,57%
30.06.2021	-0,51%	0,06%	3,56%
31.12.2021	-0,54%	0,06%	3,56%
30.06.2022	0,24%	0,84%	4,34%
31.12.2022	2,73%	3,33%	6,83%
30.06.2023	3,91%	4,51%	8,01%
31.12.2023	3,86%	4,46%	7,96%

Sursa: <https://www.euribor-rates.eu/en/euribor-rates-by-year/2023/>.

PRINCIPALELE CONSTATĂRI DE AUDIT

ÎNTREBAREA SPECIFICĂ DE AUDIT II:

Modul de implementare a Proiectului a contribuit la utilizarea eficientă a resurselor alocate și realizarea obiectivelor stabilite ?

(9) Rezultatele așteptate ale instituțiilor publice de învățământ și de cercetare au fost atinse parțial, principala cauză de neimplementare deplină a subproiectelor fiind desfășurarea cu întârziere de către Unitatea de Implementare a procedurilor de achiziții centralizate de bunuri, lucrări și servicii.

Tabelul nr. 4:

Analiza nivelului de valorificare a creditului BEI pentru educație (situația din 31.12.2023)

Nr. d/o	Beneficiarul Subproiectului	Valoarea creditului BEI debursat (Mil. Euro)				Valoarea Creditului BEI executat	
		TOTAL	Tranșa 6 08.11.2018	Tranșa 19 17.05.2021	Tranșa 24 06.04.2023	Suma (Mil. Euro)	Nivelul de valorificare (%)
1	UTM	2.25	2.25			2.17	96.4
2	UASM (UTM)	1.74	1.74			1.74	100.0
3	CTA SOROCA	0.79		0.70	0.09	0.72	91.1
4	CTA SVETLÎI	1.32		1.16	0.16	0.49	37.1
5	IȘPHTA	0.60		0.60		0.33	55.0
6	CEVV CHIȘINĂU	2.00		2.00		0.20	10.0
7	CEHTA ȚAUL	1.41		1.40	0.01	0.25	17.7
8	CA UNGHENI	0.78		0.78		0.30	38.5
9	CAGR GRINĂUȚI	0.65		0.45	0.20	0.05	7.7
10	CA RÎȘCANI	0.46		0.34	0.12	0.05	10.9
TOTAL		12.00	3.99	7.43	0.58	6.30	52.5

Sursa: Informație sistematizată de către audit, în baza informațiilor prezentate de către UCIMPRSVV

CONCLUZIA GENERALĂ DE AUDIT

Proiectul a adus beneficii în vederea **asigurării creșterii nivelului vieții cetățenilor** prin asigurarea accesului acestora la produse agricole alimentare de înaltă calitate, prin oferirea accesului la fructe și produse horticole sănătoase, proaspete și de înaltă calitate.

Pe lângă beneficiile directe aduse de Proiectul „Livada Moldovei”, în urma activităților de audit desfășurate, s-a stabilit că **nevalorificarea deplină a creditului BEI disponibil**, au fost condiționate, în unele aspecte, de deficiențele sistemice privind reglementarea și consecvența aplicării cadrului normativ existent admise în cadrul procesului de organizare și realizare a Proiectului. În acest context, expunem următoarele constatări de audit:

- acțiunile întreprinse de către MAIA și Unitatea de implementare, în vederea asigurării unui management adecvat al Proiectului au fost, în unele aspecte, deficitare și neconforme, fiind admise carențe privind legalitatea proceselor și activităților desfășurate.
- în unele aspecte, implementarea inconsecventă a Proiectului a influențat rezultatele așteptate ale beneficiarilor finali, prin impulsivitatea condițiilor favorabile pentru majorarea costurilor de deservire a împrumuturilor contractate și creșterea prețurilor la achizițiile de bunuri, lucrări și servicii din cadrul investițiilor implementate.

RECOMANDĂRI

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare:

1. Să asigure aprobarea unui Plan strategic de implementare a Proiectului „Livada Moldovei” pentru anii 2024-2027, care să reglementeze expres activitățile ulterioare și indicatorii de performanță pentru evaluarea rezultatelor obținute ale Proiectului (c. 4.1.1.1);
2. Să asigure revizuirea Regulamentului de activitate a IP UCIMPRSVV, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1005 din 26.10.2010, în vederea ajustării acestuia la prevederile actelor normative în vigoare (c. 4.1.1.2. și c. 4.1.2.2);

Instituția Publică „Unitatea consolidată pentru implementarea și monitorizarea Programului de restructurare a sectorului vitivinicol”:

1. Să asigure angajarea regulamentară a personalului instituției, prin încheierea contractelor individuale de muncă, conform statelor de personal, a schemelor de încadrare, precum și a fișelor de post aprobate (c. 4.1.1.2);
2. Să asigure ținerea evidenței contabile, în baza unui sistem informațional automatizat contabil, în strictă conformitate cu cadrul normativ din domeniu (c. 4.1.2.1);
3. Să asigure documentarea cauzelor neacceptării tuturor cererilor de finanțare depuse și/sau renunțării la contractarea creditelor în cadrul Proiectului de către potențialii beneficiari (c. 4.1.2.3);
4. Să revizuiască procedura de monitorizare și evaluare a modului de implementare a subproiectelor investiționale, în vederea stabilirii unor criterii clare de selectare a eșantionului verificat și asigurării plenitudinii și corectitudinii informațiilor acumulate (c. 4.1.2.4).

COMUNICAREA CONSTATĂRILOR ȘI RECOMANDĂRILOR DE AUDIT

Constatările, concluziile și recomandările misiunii de audit nominalizate au fost comunicate și discutate în prealabil cu responsabilii din cadrul entităților auditate.

În rezultatul acestei proceduri:

I

- **Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare** a prezentat acorduri scrise asupra tuturor constatărilor și recomandărilor de audit înaintate, precum și a elaborat un plan de implementare a recomandărilor și de remediere a deficiențelor constatate.

II

- **Ministerul Finanțelor și Instituția Publică “Oficiul de Gestionare a Programelor de Asistență Externă”** a informat Curtea de Conturi despre lipsa de obiecții și propuneri de modificare a Raportului de audit.

III

- **Instituția Publică “Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Programului de Restructurare a Sectorului vitivinicol”** a prezentat argumentele sale asupra constatărilor și recomandărilor de audit, care au fost analizate suplimentar și, după caz, vor fi luate în considerare la definitivarea Raportului de audit.